

Gastouderbureau

Pedagogisch beleid

Inhoudsopgave pedagogisch beleid

Hoofdstuk 1

- 1.1 Pedagogische uitgangspunten
- 1.2 Opvoedingstheorie van Riksen-Walraven
- 1.3 Ontwikkelingsfasen
  - o Babytijd
  - o Dreumes- & Peutertijd
  - o Kleutertijd
  - o De schoolkindfase: 6 t/m 12 jaar

Hoofdstuk 2

- 2.1 Selectie gastouders
  - o Criteria
  - o Kwaliteit en begeleiding in de praktijk
  - o Aantal opvangkinderen
- 2.2 Interactie gastouder – kind
  - o Het stimuleren van persoonlijke competenties

Hoofdstuk 3

- 3.1 De fysieke omgeving
  - o Een veilige en hygiënische opvang
  - o Beleid t.a.v. gezondheid en veiligheid
  - o Vrijwilligersbeleid
  - o Ongevallenregistratie
  - o Medicijnverstrekking
  - o Veilig slapen
- 3.2 De sociale omgeving
  - o Het stimuleren van sociale competenties
  - o Overbrengen van waarden en normen aan kinderen
  - o Grenzen stellen
  - o Regels overschrijden
  - o De mogelijkheid bieden tot het ontwikkelen van individualiteit
  - o De mogelijkheid bieden tot het aangaan van relaties

Hoofdstuk 4

- 4.1 Het activiteiten aanbod
- 4.2 Lichamelijke ontwikkeling
  - o Baby's en Dreumes
  - o Peuters
  - o Kleuters
  - o Kinderen van de basisschoolleeftijd
- 4.3 Verstandelijke en creatieve ontwikkeling
- 4.4 Sociaal emotionele ontwikkeling
- 4.5 Dagindeling

Hoofdstuk 5

- 5.1 Ziekte of verhindering van de gastouder
- 5.2 Ziekte of verhindering van de klant of opvangkinderen
- 5.3 Kinderziektes
- 5.4 Meldcode Kindermishandeling
- 5.5 Oudercommissie
- 5.6 Privacyreglement

Hoofdstuk 1

1.1 Pedagogische uitgangspunten

KINOP bureau voor kinderopvang biedt gastouderopvang en opvang aan huis. Ons pedagogisch beleid is bedoeld voor gastouders, maar ook de ouders kunnen hierin lezen wat ze kunnen verwachten van KINOP. Dit beleid geeft richting aan het pedagogisch handelen van de gastouder. KINOP bemiddelt tussen klant en gastouder.

KINOP bewaakt de kwaliteit door een goede selectie van de gastouder, het regelen van zakelijke afspraken en het bieden van pedagogische ondersteuning aan de gastouder. In de individuele evaluatiegesprekken met de gastouders en tijdens de diverse workshops kan de werkwijze gericht besproken worden. De workshops bevorderen de deskundigheid van de gastouder.

Het GGD inspectierapport ligt op aanvraag ter inzage op het KINOP kantoor. Tevens staat dit rapport op onze website.

Als KINOP kinderopvang voelen we ons verantwoordelijk voor een kwalitatief verantwoorde kinderopvang, in een huiselijke omgeving, zodat kinderen zich zo volledig mogelijk kunnen ontplooiën. We willen een veilige, zorgzame en uitdagende omgeving voor kinderen creëren. Centraal staat het ervaren van emotionele veiligheid, de ontwikkeling van persoonlijke en sociale competenties en de overdracht van waarden en normen. We baseren ons pedagogisch handelen op de opvoedingstheorie van Riksen- Walraven.

1.2 Opvoedingstheorie van Riksen- Walraven

Zij formuleert in haar theorie vier opvoedingsdoelen:

- een gevoel van emotionele veiligheid bieden.
- gelegenheid tot het ontwikkelen van persoonlijke competenties.
- gelegenheid tot sociale competenties bieden.
- de kans om zich normen en waarden, de "cultuur" van een samenleving, eigen te maken; socialisatie.

Hoe doen we dit in de dagelijkse praktijk met de kinderen?

Deze opvoedingsdoelen worden uitgewerkt middels de onderstaande middelen:

- 1 De gastouder- kind interactie
- 2 De fysieke omgeving
- 3 De sociale omgeving
- 4 Het activiteiten aanbod

1.3 Ontwikkelingsfasen

Babytijd

Pasgeboren baby's zijn vooral gericht op de bevrediging van honger en andere biologische behoeften, zoals slaap.

Al snel na de geboorte richt de baby zich meer op zijn directe omgeving. Met een maand of twee herkennen de baby's hun moeder of directe verzorger. De baby maakt dan al echt oogcontact en lacht tegen zijn verzorger. Als de baby doorkrijgt dat op zijn gedrag wordt gereageerd zal het daar weer op reageren. Zo ontstaat druk verkeer van acties en reacties tussen de baby en de verzorger.

Met drie/vier maanden gaan ze zich verder naar buiten richten, niet meer alleen op de directe verzorgers, maar steeds meer op mensen om hun heen. Dat begint met het reageren op gebaren, gezichtsuitdrukkingen en geluiden.

Met zes maanden beginnen zij een indruk te krijgen van hoe mensen reageren, waardoor er een voorzichtig begin gemaakt wordt met het maken van sociaal contact. Ook het contact met andere kinderen begint te boeien, ook al spelen ze nog niet echt samen.

In dit eerste levensjaar maakt een baby een motorische ontwikkeling door; de baby leert zich om te rollen, te tijgeren, kruipen, zitten, staan en lopen. Anders gezegd ontwikkelt het zich van afhankelijk zijn, tot zich zelfstandig kunnen verplaatsen. Tijdens de motorische ontwikkeling leren baby's hun spieren beheersen.

De volgorde van de ontwikkeling ligt vast, het tempo waarin dit gebeurt, verschilt bij ieder kind. Oefening en hulp dragen er maar een klein beetje aan bij.

Dreumes- en Peutertijd

Tussen ongeveer één en drie jaar maken kinderen een snelle ontwikkeling door. Er is sprake van een verhoogde motoriek (ze gaan (beter) lopen, rennen en grijpen) en een snelle taal- en spraakontwikkeling. Ze ontdekken de wereld en krijgen er een zekere grip op. Ze gaan ook problemen ontdekken en zitten vol met vragen over allerlei zaken. Ze ontdekken dat ze een eigen persoonlijkheid hebben met een eigen wil. Kinderen in deze leeftijd proberen onafhankelijk van hun opvoeders te worden en hebben tegelijk nog de bescherming van hun directe nabijheid nodig. Ze willen zelf weten, zelf kunnen en zelf beslissingen nemen. Ze oefenen hun wil in allerlei situaties. Ze worden in deze periode dan ook geconfronteerd met de tegenstelling 'doen wat zij zelf willen' tegenover 'doen wat anderen verlangen'. Het geweten is nog onderontwikkeld: kinderen beschouwen als goed datgene wat wordt beloond en als fout datgene wat wordt bestraft. Het alleen spelen wordt naast elkaar spelen en steeds meer samen spelen.

Kleutertijd

De kleutertijd loopt globaal van drie tot zes jaar. Hebben ze in de vorige fase ontdekt dat ze een persoonlijkheid hebben, in deze fase ontdekken zij wat voor persoonlijkheid zij hebben. Door hun betere motoriek en groeiende taalvaardigheid gaan ze zich zekerder voelen. Ze gaan zich in veel richtingen ontplooiën. Ze leren directe behoeftebevrediging uit te stellen en zich in anderen te verplaatsen, waardoor zij een zekere verantwoordelijkheid kunnen dragen. Er ontstaat een begin van een persoonlijk geweten; de normen en regels van de opvoeders worden een innerlijke gedragscode. De fantasie speelt een grote rol in hun leven. Fantasie en werkelijkheid worden nog wel eens door elkaar gehaald.

Kinderen zijn in de kleutertijd ondernemend en komen erachter dat ze zich doelen kunnen stellen en die ook kunnen realiseren. Bij het samenspel leren de kinderen steeds beter samenwerken; ze spreken regels af en verdelen taken.

De schoolkindfase: 6 t/m 12 jaar

Kinderen in de basisschoolleeftijd zijn allemaal erg verschillend. Alleen al in leeftijd is er een groot verschil tussen kinderen van 6 en 12 jaar. Maar ook kinderen met dezelfde leeftijd kunnen heel verschillend zijn. Het ene kind is op zijn 10de al bijna aan het puberen, terwijl het andere kind nog lang niet zo ver is.

Het schoolkind ontwikkelt zich lichamelijk door veel te bewegen, verschillende sporten worden uitgetoet, de behendigheid neemt toe evenals fysieke kracht. Daarnaast gaan kinderen sporten in clubverband.

Kinderen in deze leeftijdsfase staan open voor leren, ze willen de wereld ontdekken en gaan zelf nadenken over het leven, de dood, tijd en ruimte. Ze ontwikkelen het vermogen om afstand te kunnen nemen en leren het verband zien tussen oorzaak en gevolg.

Emotioneel leert een kind dat het zich niet in alle situaties kan uiten door te schreeuwen, huilen, schoppen en slaan. Het leert zich aan te passen en emoties gecontroleerd te uiten. De reactie van (mede)opvoeders op het uiten van emoties zijn erg belangrijk voor het kind. Het is belangrijk dat een kind geaccepteerd wordt in zijn gevoelens en leert zich te uiten.

De sociale ontwikkeling neemt een belangrijke plaats in tijdens deze fase. Door om te gaan met andere kinderen oefent het kind in vaardigheden en gedrag. Het kind leert omgaan met verlies, ruzie maken en deze oplossen, samenwerken en regels opstellen etc. Daardoor is het kind ook erg gevoelig voor wat andere kinderen zeggen en doen. Als kind is het erg belangrijk om 'erbij te horen'. Hoe ouder een kind is, hoe groter de behoefte wordt om zelf te kunnen bepalen wat het doet. Dat wil niet zeggen dat deze ruimte ook aan een kind gegeven moet worden. Voor het ontwikkelen van verantwoordelijkheid en volwassenheid is het belangrijk kinderen te leren omgaan met grenzen, met het uitstellen van iets wat je graag wilt, iets doen voor een ander wat jezelf misschien moeite kost en het omgaan met verschillen tussen mensen. In deze fase vinden kinderen het leuk om nieuwe kennis en vaardigheden te leren. Dit te stimuleren is belangrijk voor de ontwikkeling van de eigenheid en het zelfvertrouwen van het kind.

Hoofdstuk 2

2.1 Selectie gastouders

Criteria

De gastouder vangt voor een langere periode een of meer kinderen op bij het kind thuis of in eigen huis. Zij heeft ervaring in het omgaan met kinderen, opgedaan door studie of (vrijwilligers)werk en/of door het opvoeden en verzorgen van eigen kinderen. Gastouders moeten minimaal 18 jaar en lichamelijk en geestelijk gezond zijn. De eigen kinderen van de gastouder staan niet onder toezicht. De gastouder is niet uit het ouderlijk gezag ontheven of ontzet. De gastouder is niet de ouder van de op te vangen kinderen of de partner van de ouder van de kinderen.

Daarnaast is het belangrijk dat gastouders beschikken over organisatietalent, een open en flexibele instelling en verantwoordelijkheidsgevoel. Een gastouder moet continuïteit en stabiliteit kunnen bieden.

Locatie

Een gastouder kan op meerdere locaties opvang verzorgen. De gastouder kan niet op hetzelfde adres wonen als de ouder, bijvoorbeeld als au pair. Het is voor gastouders mogelijk om samen op een adres geregistreerd te staan. Een echtpaar en/of huisgenoten kunnen allebei als gastouder werkzaam zijn op hetzelfde adres. Dat betekent niet dat er twee keer zoveel kinderen opgevangen mogen worden. De eis van maximaal zes kinderen blijft in stand. Als de opvang plaatsvindt op het adres van een vraagouder dan kunnen er meerdere gastouders op dat adres geregistreerd worden. Er zijn dan op dezelfde locatie meerdere voorzieningen voor gastouderopvang die afzonderlijk in het LRK zijn opgenomen. Voorwaarde is dat de gastouders opvang verzorgen op verschillende dagen of tijden.

Kennis en vaardigheden

De gastouder is bereid tot het volgen van aanvullende cursussen, trainingen en bijeenkomsten en bereid samen te werken met en begeleiding te accepteren van KINOP. De gastouder moet een geldig diploma, certificaat Goed Gastouderschap of beroepserkenning hebben. De gastouder heeft een geldig geregistreerd EHBKO-certificaat. Iedere gastouder krijgt de cursus EHBO voor kinderen aangeboden en wordt geacht bereid te zijn tot bijscholing.

De gastouder gaat graag met kinderen om en benadert ze met respect en aandacht. Binnen de opvoeding zijn dit belangrijke waarden en normen. De gastouder begeleidt en stimuleert de ontwikkeling van het kind met positieve aandacht en geduld.

De gastouder stimuleert hen in hun spel en geeft positieve aandacht om enthousiasme en nieuwsgierigheid te voeden. Ze leeft zich in en probeert de gevoelens van kinderen te begrijpen. Het gaat eerder om uitdagen, ontdekken en belonen, dan om verbieden en straffen. De gastouder moet aandacht hebben voor de eigen individualiteit van het kind, zij moet haar pedagogische aanpak daarop aan kunnen passen. De gastouder is goed telefonisch bereikbaar. Bij autogebruik is de gastouder in bezit van een verzekering voor inzittenden. Kinderen mogen nooit alleen gelaten worden of overgelaten worden aan het toezicht van anderen. Als een kind van school moet worden gehaald gaat de baby mee. Een kind mag nooit alleen thuis worden gelaten.

De gastouder staat positief ten opzichte van de inhoud van het pedagogische beleidsplan van KINOP en de meldcode kindermishandeling en zal ernaar handelen.

Communicatie

Afstemming van de voeding, verzorging en begeleiding vindt altijd in overleg tussen de ouders en gastouder plaats; de gastouder is bereid samen te werken met de ouders.

Dit betekent dat de gastouder openstaat voor mogelijke andere ideeën en levenswijzen van de ouders en deze respecteert en zich in kan leven in de situatie van ouders. Het is belangrijk dat de gastouder concrete en duidelijke afspraken met de ouders kan maken en naleven, en deze zo nodig bij kan stellen. De gastouder is in staat tot het bespreekbaar maken van eventuele problemen. De gastouder heeft een goede beheersing van de Nederlandse taal en spreekt tijdens het werk Nederlands of Fries, zodat een goede communicatie met de ouder, het kind en KINOP mogelijk is. De gastouder respecteert de privacy van het gezin en vertelt geen privé zaken door aan derden.

Kwaliteit en beleid in de praktijk

Bij de inschrijving van de gastouder toetst KINOP na een zorgvuldige selectie of de gastouder voldoet aan de selectiecriteria. Naast de genoemde criteria die KINOP stelt aan een gastouder wordt door KINOP beoordeeld of, in iedere individuele situatie, de *ervaring* en *kennis* van de gastouder toereikend is om te kunnen functioneren als gastouder. Persoonlijke vaardigheden en kennis in relatie tot de leeftijdscategorie van het aantal op te vangen kinderen staan hierbij centraal.

Jaarlijks volgt er een evaluatiemoment met de gastouder en met de ouder waarbij de kwaliteit van de opvang getoetst kan worden.

Afdeling Kwaliteit en Beleid

De afdeling kwaliteit en beleid is een geïntegreerde afdeling die openstaat voor vragen over opvoeding, gedrag, ontwikkeling, veiligheid en gezondheid van kinderen in de leeftijd van 0 t/m 12 jaar. We ontwikkelen protocollen en passen ons beleid aan op gestelde normen.

U kunt altijd terecht met vragen. Dit kunt u doen door uw vraag voor te leggen ten name van afdeling Kwaliteit en Beleid: info@kinop.nl.

Workshops

KINOP biedt diverse workshops aan waarbij de vier competenties, ontwikkeld door de pedagoge Riksen Walraven, concreet worden uitgewerkt.

Centraal staat welke manier de gastouder de ontwikkeling van het kind stimuleert per ontwikkelingsfase op lichamelijk, verstandelijk en sociaal-emotioneel gebied.

De ontwikkeling die een kind van baby tot puber doormaakt wordt doorgenomen.

Belangrijk is het stimulerend opvoeden van kinderen. Op welke manier wordt er gecommuniceerd met kinderen en hoe wordt gewenst gedrag gestimuleerd en hoe gaat de gastouder om met ongewenst gedrag?

Eerste Hulp aan Kinderen (EHBKO)

KINOP biedt aan alle gastouders de cursus Eerste Hulp aan Kinderen aan. Zodra een gastouder bij KINOP is aangemeld, dient zij zich in te schrijven bij onze EHBKO-aanbieder. De gastouder mag ook op eigen gelegenheid in zijn/haar regio een cursus volgen.

Via de website www.kinop.nl houden wij alle ouders en gastouders op de hoogte van alle nieuwe ontwikkelingen, cursussen en activiteiten.

Een veilige en gezonde opvangplek

De gastouder biedt het kind een veilige en hygiënische verzorging.

KINOP controleert de omgeving waar de opvang plaatsvindt, op aspecten van veiligheid, hygiëne en gezondheid. We beoordelen tevens of er voldoende speelruimte is en of er buitenspeelmogelijkheden zijn. We letten hierbij altijd op de leeftijd van het kind en ook kijken we hoeveel kinderen er opgevangen worden.

Dit gebeurt voordat de daadwerkelijke opvang plaatsvindt en vervolgens jaarlijks. KINOP hanteert hiervoor de methodiek: 'Veiligheid en Gezondheid' uitgebracht door Consument en Veiligheid. De gastouder moet bereid zijn de nodige maatregelen te nemen om haar huis veilig te maken. Het opvangadres is te allen tijde rookvrij. Roken mag dus ook niet wanneer de kinderen er niet zijn of in een andere ruimte dan waar de opvang plaatsvindt. Het opvangadres is voorzien van voldoende en goedwerkende rookmelders. In de ruimtes die als vluchtweg gebruikt worden, hangt een rookmelder. Indien de opvangruimte alleen verlaten kan worden via een andere ruimte, dient daarin ook een rookmelder aanwezig te zijn. In het huis dient er voldoende ruimte te zijn om te eten, te slapen en te spelen en er moet een mogelijkheid zijn om buiten te spelen. Voor kinderen die jonger zijn dan 1,5 jaar, moet er een aparte slaapkamer beschikbaar zijn; dit betekent dat er buiten de opvangruimte een slaapruiimte is. Kinderen ouder dan 1,5 jaar kunnen, vooropgesteld dat de capaciteit toereikend is, deze slaapruiimte delen met de kinderen tot 1,5 jaar. Indien er vier of meer kinderen aanwezig zijn op het opvangadres, inclusief de eigen kinderen, dient er een andere volwassene aangewezen te worden die in geval van calamiteiten binnen 15 minuten aanwezig kan zijn. Hierbij tellen, naast de eigen kinderen tot 10 jaar, ook de spelende kinderen mee (buurkinderen, neefjes tot 10 jaar, etc.) indien zij tijdens de opvang aanwezig zijn. De achterwacht is tijdens opvangtijden telefonisch bereikbaar en is 18 jaar of ouder. De achterwacht heeft geen diploma of VOG nodig.

VOG

De gastouder is verplicht een Verklaring Omtrent Gedrag aan te vragen. Dit geldt ook voor alle huisgenoten van 18 jaar of ouder van de gastouder en voor stagiaires en vrijwilligers die werkzaam zijn op de opvanglocatie.

Vrijwilligersbeleid

Een vrijwilliger is een persoon van 18 jaar of ouder die structureel al dan niet tegen een vrijwilligersvergoeding op regelmatige, *niet incidentele basis* werkzaam is in de kinderopvang en is *belast met de verzorging, de opvoeding of het bijdragen aan de ontwikkeling van kinderen*. Een vrijwilliger moet beschikken over een Verklaring omtrent het gedrag en dient een goede beheersing hebben van de Nederlandse of Friese taal.

Een vrijwilliger biedt de gastouder ondersteuning door te helpen met de activiteiten tijdens de gastouderopvang. De werkzaamheden kunnen bestaan uit bijvoorbeeld: met de kinderen meespelen, voorlezen aan een groepje kinderen, helpen bij het eten en drinken geven, helpen met verschonen, helpen met het maken van een werkje etc.

De gastouder blijft ten alle tijden eindverantwoordelijk voor de opvang.

Aantal opvangkinderen

Een gastouder mag maximaal 6 kinderen in de leeftijd van 0 t/m 12 jaar opvangen. Hierbij dienen de eigen kinderen t/m 9 jaar meegeteld te worden als zij aanwezig zijn tijdens de opvang. Vriendjes tot 10 jaar die tijdens de opvang aanwezig zijn, tellen ook mee.

Indien het aantal op te vangen kinderen bestaat uit kinderen van 0 t/m 3 jaar, inclusief eigen kinderen t/m 3 jaar meegeteld, geldt een maximum van 5 kinderen.

Bij en gastouder mogen maximaal 4 kinderen van 0 t/m 1 jaar aanwezig zijn, waarvan maximaal 2 kinderen van 0 jaar, inclusief eigen kinderen van deze leeftijd.

Deze regels gelden voor alle op te vangen kinderen, ook als deze niet door KINOP bemiddeld zijn.

2.2 Interactie gastouder - kind

Het stimuleren van persoonlijke competenties

Kinderen kunnen zich hechten aan meerdere opvoeders tegelijk. Dit kan aanvullend of verrijkend werken voor de ervaringswereld van het kind, mits er voldoende stabiliteit is. Deze stabiliteit bereiken we door het bieden van een vaste gastouder.

De gastouder geeft het kind een gevoel van veiligheid door een responsieve houding. Kinderen voelen zich welkom en op hun gemak. Ze creëren een warm en zorgzaam klimaat en bouwen een relatie op met de kinderen.

Veiligheid en geborgenheid worden geboden door goed te reageren op de behoeften van een kind. Belangrijke punten zijn luisteren en communiceren. Bij baby's is er vooral sprake van lichaamstaal, zij maken met hun emoties duidelijk wat ze wel en niet willen. Het is belangrijk om de kinderen positief te benaderen. Wees daarom bij de benadering van kinderen bewust van je eigen houding:

- Praat niet met stemverheffing, maar op rustige beheerste toon.
- Corrigeer niet op afstand, maar ga naar het kind toe.
- Zeg niet voortdurend "nee, dat mag niet," maar zeg wat het kind wel mag doen.
- Maak oogcontact met het kind.
- Praat met het kind op ooghoogte.

Gastouders benaderen de kinderen respectvol. Met respect voor het eigen karakter en temperament van het kind. Gastouders vertellen kinderen wat ze doen. Ook bij baby's hechten ze hier veel waarde aan: de intonatie is daarbij belangrijk. Jonge kinderen hebben veel emoties. Blij zijn, bang of boos zijn, plezier of pijn worden diep gevoeld. Zij worden daarin serieus genomen. Gastouders benoemen en verwoorden gevoelens met of voor het kind. Zo leren kinderen meer vat te krijgen op de eigen emoties. De gastouders vangen de signalen van ieder kind zo goed mogelijk op, proberen ze te begrijpen en er adequaat op te reageren. De gastouder praat erover met het kind. Ingaan op initiatieven van een kind, belonen en prijzen en complimentjes geven zijn positieve bevestigingen die de gastouder het kind geeft.

De gastouder stimuleert een kind door grenzen te ontdekken en te verleggen van wat een kind kan, wil of durft en maakt het kind bewust van zijn eigen capaciteiten.

Ieder kind is uniek en ontwikkelt zich in een eigen tempo. Het is belangrijk dat de gastouder dit onderkent en respecteert.

Vanuit KINOP vinden wij het belangrijk dat kinderen de mogelijkheid krijgen om hun eigen individualiteit te ontwikkelen door het stimuleren van hun persoonlijke competenties. Daarmee wordt bedoeld dat je als gastouder kinderen het gevoel geeft dat het goed is dat ze zijn zoals ze zijn. Dat ze zichzelf mogen zijn met al hun eigenaardigheden.

Hoofdstuk 3

3.1 De fysieke omgeving

Een veilige en hygiënische opvang

Bij de selectie van een gastouder wordt gekeken of het huis en de omgeving kindvriendelijk en veilig zijn ingericht. Om ongelukken en ziektes zoveel mogelijk te voorkomen is een veilige en schone omgeving van groot belang. KINOP zorgt jaarlijks voor deze risico inventarisatie (RIE). Deze inventarisatie dient gereed te zijn bij aanvang van de opvang.

Gezondheid- en veiligheidsbeleid

Ieder jaar wordt er tijdens een huisbezoek een RIE gedaan van de woning waar de opvang daadwerkelijk plaatsvindt. Na de inventarisatie wordt de uitkomst besproken met de gastouder. Er wordt samen met de gastouder en indien nodig met de ouders/verzorgers

besloten op welke wijze eventuele aandachtspunten aangepast kunnen worden en voor wanneer dit gedaan moet worden. Op het opvangadres ligt een getekend exemplaar van de RIE en van het actieplan gezondheid en veiligheid. In dit actieplan staat een beschrijving hoe de risico's vermeden kunnen worden of zullen worden opgelost. De gastouder kent de RIE en handelt ernaar. De gastouder informeert de huisgenoten van 18 jaar en ouder over de risico's en de maatregelen.

De RIE wordt aangepast als de locatie tussentijds verandert, het aantal kinderen wijzigt of de leeftijd van de kinderen die worden opgevangen andere eisen stelt aan de locatie.

De gastouder is verantwoordelijk tussentijdse wijzigingen tijdig door te geven aan het gastouderbureau.

Ongevallenregistratie

Bij de start van de opvang ontvangt de gastouder een ongevallenregistratie.

Er is een ongevallenregistratie waarbij per ongeval de aard en plaats van het ongeval, de leeftijd van het kind, de datum van het ongeval en een overzicht van te treffen maatregelen worden vermeld.

Deze formulieren zijn via onze website te downloaden. De gastouder zorgt dat de lijst van de ongevallenregistratie actueel is. Naast inzicht in de aard van de ongevallen, kunnen preventieve maatregelen getroffen worden.

De ongevallenregistratie heeft in ieder geval betrekking op ongevallen, waarbij een arts of tandarts is ingeschakeld of een ziekenhuisbezoek noodzakelijk was. Verder gaat het ook om ongevallen die blijven terugkeren ook al hoefde er geen arts, tandarts of ziekenhuis bezocht te worden. Doel van deze registratie is het opnemen van preventieve maatregelen in het actieplan zodat de kans op mogelijke ongevallen verkleind wordt.

Medicijnverstrekking

KINOP heeft een protocol Medicijnverstrekking opgesteld. In principe mogen gastouders geen medicijnen aan een kind toedienen, tenzij de ouder/verzorgende er specifiek om vraagt en hier toestemming voor geeft. Dit kan met behulp van het formulier 'Overeenkomst Medicijnverstrekking'. Dit is te downloaden via onze website (bij *handige linkjes*).

Veilig slapen

Er zijn allerlei risicofactoren die in combinatie met elkaar een slapend kind in problemen kunnen brengen. KINOP inventariseerde deze en heeft richtlijnen opgesteld zodat mogelijke risico's verminderd kunnen worden. U vindt meer uitgebreide informatie en richtlijnen op onze website.

3.2 De sociale omgeving

Het stimuleren van sociale competenties

Door het contact met de ander kan het kind oefenen met zijn eigen mogelijkheden, grenzen stellen, plezier hebben en gewenst en/of ongewenst gedrag toetsen.

Het is belangrijk om kinderen de mogelijkheid te bieden tot het aangaan van relaties. Naast het vinden van je eigen ik is dit een van de meest wezenlijke aspecten van het menszijn; een relatie kunnen hebben met een ander. Het is belangrijk dat kinderen ontdekken dat het leuk kan zijn om met anderen om te gaan.

Overbrengen van waarden en normen aan kinderen

Het overbrengen van waarden en normen speelt in de opvoeding van kinderen continu een rol. Waarden geven uitdrukking aan de betekenis die mensen hechten aan bepaalde gedragingen, dingen of gebeurtenissen. Het zijn ideeën of opvattingen die aangeven hoe belangrijk mensen iets vinden. Een waarde is bijvoorbeeld het idee dat het belangrijk is dat kinderen dankjewel zeggen. Waarden zijn onmiskenbaar cultuurgebonden; ze veranderen in de loop van de tijd en ze variëren van samenleving tot samenleving. Normen vertalen de waarden in regels en voorschriften hoe mensen zich behoren te gedragen.

Gastouders geven hun normen en waarden door aan de kinderen. Zij kunnen zowel verbaal als non-verbaal laten weten welk gedrag zij goed- of afkeuren. Ze functioneren als voorbeeld, door zelf te laten zien welk gedrag gewenst is.

Voor de Gastouder geldt dat ze soms in verschillende rollen moeten functioneren. Zoals de stimulerende, de troostende, de bestraffende, de belonende, de ondersteunende, de strenge en de vriendelijke opvoedingsrol.

Tijdens de normale dagelijkse dingen worden waarden en normen overgedragen aan het kind. Centraal staat daarbij voor ons; respect voor jezelf; respect voor de ander en voor de omgeving.

Gastouders vervullen een belangrijke plaats in het leven van kinderen die zij opvangen.

Zij nemen op momenten dat de ouders van het kind niet aanwezig zijn de zorg en opvoeding over. Gastouders delen dan de opvoeding met de ouders. Overleg met hen over allerlei opvoedingszaken is dan ook essentieel.

KINOP stelt een aantal zaken aan de orde bij de intake van de ouders en bij de aanmelding van de gastouder. Zo ontstaat vooraf een beeld over hoe over belangrijke zaken gedacht wordt en hier rekening mee gehouden kan worden.

Grenzen stellen

Een kind leert tientallen gewoonten en regels. Regels kun je zien als 'spelregels': hoe gaat het hier? Als je de spelregels kent, heb je houvast. Regels bieden een kind ordening, duidelijkheid, continuïteit en dus veiligheid. Ze zijn nuttig, zowel voor het individu, als voor de groep als geheel. Een regel moet wel zinnig en haalbaar zijn. De morele ontwikkeling begint met het aangaan van een band met de ander. Dit vormt de basis. Het kind voelt zich prettig in de omgang met de ander. Voor het overdragen van waarden en normen is het belangrijk dat de gastouder het goede voorbeeld geeft. We hanteren gedragsregels zo consequent mogelijk.

We vinden het belangrijk dat een kind leert om respect te hebben voor zichzelf en voor de ander. Wanneer je niet wilt dat jou iets gebeurt, moet je dit niet bij een ander wel doen. Het is belangrijk naar elkaar te luisteren en elkaars mening te respecteren.

Help de ander. Kinderen ontdekken bij een gastouder dat dingen anders gaan dan ze thuis gewend zijn. Dat er in de dagelijkse routine tussen gewoonten verschillen bestaan. De gastouder bespreekt deze verschillen.

De omgangsregels die worden aangeleerd kunnen verschillen. We vinden het belangrijk dat gastouders aandacht besteden aan het aanleren van tafelmanieren: aan tafel zitten tijdens eten en drinken, wachten tot iedereen klaar is met eten, netjes eten, niet spelen met het eten.

Regels kunnen betrekking hebben op:

- A. Veiligheid of hygiëne, zoals
  - niet gooien met speelgoed (anders doe je een ander pijn, of het speelgoed gaat stuk)
  - niet op de tafel lopen (want daar moeten we straks aan eten)

- B. Onze waarden en normen over de omgang met elkaar of met materiaal, zoals
  - een ander niet slaan, niet schelden etc. (een ander geen pijn doen, in zijn waarden laten)
  - als je klaar bent met puzzelen, ruim je de puzzel op (anders raken er misschien stukjes kwijt en kan een ander er niet meer mee spelen)

Regels overschrijden

Regels kunnen overschreden worden. Dit biedt een kind de kans te experimenteren met grenzen van anderen; wat kan (wanneer) wel, wat kan niet. Het overtreden van regels kan door een kind ook gebruikt worden om onvrede te laten blijken of om aandacht te trekken.

Bij teveel regels overtreden de kinderen gewild of ongewild telkens regels. Een gastouder wordt een politieagent, die de kinderen blijft corrigeren. Kinderen krijgen geen kans te experimenteren waardoor hun initiatief afneemt.

Als ouders en gastouders op hetzelfde spoor zitten, kunnen ze elkaar positief beïnvloeden. Daarom is overleg belangrijk over de manier van omgaan met een kind.

Er kan beter aandacht en tijd aan het stimuleren van gewenst gedrag worden besteed, dan aan het afleren van ongewenst gedrag. Vanaf het begin worden de kinderen betrokken bij de regels in de groep. Ook jonge kinderen doen daar aan mee. Telkens wordt uitgelegd waarom bepaalde regels bestaan. Zo mogelijk geeft de gastouder het kind een alternatief of bedenken dit samen met het kind. De gastouder probeert oog te hebben en te houden voor de momenten waarin kinderen zich gewenst gedragen. Ze geven de kinderen een aai over de bol en vertellen ze dat ze het goed hebben opgelost. Wanneer er toch zaken niet goed worden opgelost, kan er 'straf' gegeven worden. De enige juiste straf hangt af van de situatie, de leeftijd van het kind en het kind zelf.

KINOP probeert wel een lijn te trekken per kind. Als straf wordt gehanteerd:

- boos kijken
- waarschuwen: verwoorden wat niet mag
- nee, niet doen, dat mag niet
- kinderen weghalen uit de situatie (afleiden)
- kinderen apart op een stoel zetten

De mogelijkheid bieden tot het ontwikkelen van individualiteit

KINOP wil de kinderen de mogelijkheid bieden tot het ontwikkelen van individualiteit, dat wil zeggen hen laten merken dat het goed is dat ze zijn zoals ze zijn. Dat ze zichzelf mogen zijn met al hun eigenaardigheden. Dit wordt gedaan door interesse te tonen in het kind, voor zijn thuissituatie, zijn activiteiten en prestaties. De gastouders geven de kinderen regelmatig complimentjes en stimuleren de activiteiten waar ze mee bezig zijn. De gastouders laten merken dat kinderen hun emoties mogen laten zien door deze te benoemen, erover te praten en bijvoorbeeld een toepasselijk verhaal voor te lezen. Kinderen kunnen vaak zelf hun keuzes maken en wij respecteren en stimuleren dat zoveel mogelijk.

De mogelijkheid tot het aangaan van relaties

Het is belangrijk dat kinderen ontdekken dat het leuk is om met anderen om te gaan, dat je met anderen dingen kunt beleven die je in je eentje niet kunt.

De gastouder bereikt dit door het organiseren van gezamenlijke activiteiten als gezelschapsspelletjes, samen spelen, samen zingen, samen eten, samen slapen, samen delen en samen vieren. Verder geven ze kinderen het gevoel dat ze bij elkaar horen en dat dit leuk is. Bijvoorbeeld door aandacht te schenken aan begroeten en afscheid nemen. Belangrijk is dat de gastouder het goede voorbeeld geeft in de omgang met het kind en de ander.

Hoofdstuk 4

4.1 Het activiteitenaanbod

Spelen en leren is voor elk kind van elke leeftijd belangrijk. Spelen is op de eerste plaats plezierig, maar het is ook belangrijk voor de ontwikkeling van kinderen.

Kleine kinderen worden groot. Hun lichaam ontwikkelt zich evenals hun verstand en taal. Ze leren omgaan met anderen en leren wat gevoelens zijn. Spelen is belangrijk voor al deze ontwikkelingen. Spelen is dus belangrijk voor de lichamelijke, verstandelijke en sociale en emotionele ontwikkeling van kinderen.

4.2 Lichamelijke ontwikkeling

Door te rennen, klimmen, sjouwen en springen oefenen kinderen grote bewegingen. Zij leren daardoor hun lijf, armen en benen steeds beter te gebruiken.

Door priegeldingetjes op te rapen, te verven, plaatjes kijken, naar je stem te luisteren en van alles in de mond te stoppen, oefent een kind zijn/haar vingers, ogen, oren en mond. Dit alles raakt steeds beter op elkaar afgestemd en een kind krijgt steeds meer controle over zijn/haar lichaam. Het is belangrijk om deze ontwikkelingen te stimuleren. Dit kan door het aanbieden van activiteiten waar het kind op dat moment behoefte aan heeft om verder te komen.

Baby's en dreumes

Baby's kunnen worden gestimuleerd tot het pakken van speeltjes, het zichzelf omdraaien en het leren kruipen en lopen. De tastzin is het belangrijkste zintuig voor baby's. De wereld wordt via de zintuigen ontdekt.

Dat maakt alle contactspelletjes voor baby's zo belangrijk: oppakken, knuffelen, op schoot zitten, lekker tegen elkaar aan een boekje lezen. Verder kunnen de zintuigen geprikkeld worden door het aanbieden van verschillende materialen in een gevarieerde omgeving.

Peuters

Peuters kunnen gestimuleerd worden door voor de grove motoriek activiteiten aan te bieden zoals springen, dansen, glijden, rollen, kruipen en klimmen. Je kunt kinderen stimuleren in de fijne motoriek door met hen te verven, puzzelen, kleuren, plakken, kleien etc. Andere manieren om de lichamelijke ontwikkeling te stimuleren kan door ze activiteiten aan te bieden zoals, klimmen, fietsen, dansen, puzzelen, tekenen, knutselen etc.

Kleuters

Ook voor kleuters is het belangrijk om veel te spelen en te bewegen zodat hun motoriek zich goed ontwikkelt.

Kinderen in de basisschool leeftijd

Kinderen kunnen buiten spelen, rennen, voetballen, springen, schommelen, klimmen, balanceren, tafeltennissen, hutten bouwen, etc. Behalve activiteiten die een beroep doen op de grove motoriek, kunnen kinderen ook kiezen voor activiteiten waarbij de fijne motoriek aan bod komt: kleien, naaien, tekenen, kralen rijgen etc.

Bij veel activiteiten zullen kinderen de mogelijkheden van hun eigen lijf ontdekken en maken ze lichamelijk contact met andere kinderen (bijvoorbeeld bij het stoeien). Belangrijk hierbij is dat kinderen hun eigen grenzen ontdekken en grenzen van anderen leren respecteren.

4.3 Verstandelijke en creatieve ontwikkeling

Door te bouwen met blokken en dozen, door te sorteren en bij elkaar te zoeken, merken kinderen wat groot en klein is, licht en zwaar, vierkant en rond. Ze leren te denken bij wat ze doen. Door te vergelijken en puzzelen, ontdekken kinderen verschillen en overeenkomsten in vorm en kleur. In een voortdurende wisselwerking met de omgeving leert het kind de taal.

De gastouder en het kind praten veel, er wordt veel voorgelezen en het kind wordt gestimuleerd om dingen te vertellen. De gastouder besteedt aandacht aan taal door bijvoorbeeld liedjes met de kinderen

te zingen of rijmpjes te vertellen. Ook gesprekken aan tafel dragen bij aan de taalontwikkeling van kinderen.

Het bewuste gebruik van muziek kan de taalontwikkeling stimuleren.

Alle vormen van spelen met taal zijn van groot belang voor het vormen van de woordenschat. Een gastouder let op haar eigen taalgebruik, probeert correct

en begrijpelijk te spreken. Er wordt speelgoed aangeboden dat uitnodigt tot praten.

Een goede beheersing van de taal is van belang voor de ontwikkeling van taal van terreinen. De gastouder zorgt ervoor dat kinderen uit kunnen praten en vult geen woorden of zinnen in.

Voor het stimuleren van de verstandelijke ontwikkeling brengt ze de kinderen begrippen bij zoals kleuren, cijfers, vormen en seizoenen. En door een verscheidenheid aan materialen zoals puzzels, blokken, boekjes, sorteren, memorie etc. aan te bieden.

De creatieve ontwikkeling komt op gang door fantasie en expressie de kans te geven in vrij spel, rollenspel, boeken, expressiemateriaal en muziek. Veel speelgoed is dusdanig van aard dat het op vele manieren gebruikt kan worden en zo de fantasie geprikkeld wordt. Soms hebben kinderen even een aanmoediging nodig om hun fantasie te gebruiken, maar als de kinderen eenmaal in hun spel opgaan is het belangrijk om het spel niet onnodig te beïnvloeden.

Kinderen van de basisschoolleeftijd houden vaak van knutselen. Door knutselen wordt er een beroep gedaan op de eigen fantasie, maar ook op een manier van denken hoe om te gaan met de materialen. Kinderen kunnen ook regelmatig vrij worden gelaten door ze niet alleen "voorgeprogrammeerde" werkjes aan te bieden. Bijna alle kinderen houden ook van computeren. Het gebruik van de computer kan afhankelijk van de spelletjes leerzaam zijn.

Ze hebben beperkte vrije tijd. Op school is er van alles wat ze moeten, op het moment dat ze thuis zijn kunnen ze vrij spelen. Het is belangrijk te zoeken naar een goede balans tussen het aanbieden van activiteiten die uitdagend zijn en vrij spelen. Door vrij te spelen leert het kind om zelf keuzes te maken en zichzelf bezig te houden. Aan de andere kant willen kinderen ook graag nieuwe dingen leren en hun vaardigheden oefenen.

4.4 Sociaal- emotionele ontwikkeling

Door de omgang met andere kinderen ontwikkelt een kind een beeld over zijn eigen ik. Het ontwikkelt veel of weinig zelfvertrouwen. Met vertrouwde personen ontwikkelt een kind een hechte band. Het kind leert ruzie maken, conflicten op te lossen, op te komen voor zichzelf en rekening te houden met anderen. Het leert lief te zijn voor anderen, oog te hebben voor anderen, verschillende gevoelens zoals boosheid, blijheid, verdriet en teleurstelling te herkennen en ermee om te gaan. De gastouder kan kinderen materialen aanbieden zoals fantasie materialen (verkleedkleden, lappen) spullen uit de volwassenwereld zoals potten en pannen, speelgoed uit diverse culturen of creatief materiaal (klei, water, zand, krijtjes).

We vinden het belangrijk dat kinderen respectvol leren omgaan met anderen en de omgeving. Dit kan door de kinderen elkaar te laten helpen, iets voor een ander te laten doen zoals samen opruimen en kinderen leren rekening met elkaar te houden. Dat kan door ze bijvoorbeeld op hun beurt te laten wachten. De sociaal-emotionele ontwikkeling kan de gastouder verder stimuleren door samen te zingen; te praten; samen te knutselen; door de kinderen gevoelens te laten uiten; te troosten, feest te vieren en wederzijds vertrouwen.

4.5 Dagindeling

Op welke wijze een gastouder de dag indeelt, verschilt natuurlijk per ouder en per dag. Toch zijn er wel een aantal vaste punten te noemen:

- Er wordt met de kinderen besproken wat zij die dag gaan doen. Dit geeft de kinderen structuur. Gedurende de dag worden rustmomenten ingebouwd; na de fles even rustig zitten met de baby, aan tafel zitten met iets lekkers bij het drinken en samen voorlezen.
- Als kinderen 's middags uit school komen, dan wordt vaak met elkaar iets gedronken en kunnen de kinderen hun verhaal kwijt.
- Kinderen worden graag betrokken bij de dagelijkse gang van zaken.
- Kinderen willen graag meedoen aan kleine huishoudelijke taken zoals iets in de prullenbak gooien, met een doekje iets schoonmaken, helpen met tafeldekken.

- Gedurende de dag wordt door het opvangkind gezonde en afwisselende voeding gegeven, met de ouders wordt overlegd over tussendoortjes en wel of geen zoetigheid.

Gastouders zijn bereid rekening te houden met wensen van ouders met betrekking tot voeding vanwege een allergie of vanuit een religieuze of principiële overtuiging.

- In het eerste jaar houdt de gastouder zich zoveel mogelijk aan de slaap- en eettijden waaraan de baby gewend is. Als een kind van school moet worden gehaald gaat de baby mee. Een kind mag nooit alleen thuis worden gelaten. Naarmate een kind ouder wordt, voegt het zich in het dagritme van het gastgezin.
- Afhankelijk van de individuele behoeften van het kind biedt de gastouder naast een duidelijke structuur ook leuke op de leeftijdsgerichte activiteiten aan.

Hoofdstuk 5

5.1 Ziekte of verhindering van de gastouder

Bij ziekte van de gastouder stelt zij de ouder hiervan zo spoedig mogelijk in kennis zodat de ouder vervangende opvang en verzorging kan regelen. KINOP kan voor vervanging zorgen indien het een gastouder heeft die beschikbaar is en geregistreerd is in het Landelijk Register Kinderopvang en bij KINOP aangesloten is.

5.2 Ziekte of verhindering van de klant of opvangkinderen

Bij ziekte of verhindering van het op te vangen kind, waardoor geen opvang hoeft te worden geboden, stelt de ouder de gastouder zo spoedig mogelijk daarvan in kennis. Gedurende de ziekte of verhindering blijft de overeengekomen vergoeding verschuldigd.

5.3 Kinderziektes

Richtlijnen omtrent kinderziektes staan op Mijn KINOP: een handboek kinderziektes en maatregelen bij infectieziektes.

De richtlijnen van medicijnverstrekking en medisch handelen staan op onze website bij handige linkjes. De voorbehouden handelingen worden hierin *uitgesloten*. Het formulier Medicijnverstrekking is ook terug te vinden op onze website.

5.4 Meldcode kindermishandeling

De meldcode kindermishandeling' biedt u richtlijnen voor het handelen bij een vermoeden van kindermishandeling of seksueel misbruik. Dit protocol is te downloaden via onze website.

5.5 Oudercommissie.

De oudercommissie levert een belangrijke bijdrage door haar adviezen ten aanzien van kwaliteit. De oudercommissie behartigt de belangen van de kinderen en de ouders en fungeert als ons klankbord. Diverse regio's zijn op zoek naar leden voor de plaatselijke oudercommissie. Heeft u hier interesse voor, meld het dan bij uw contactpersoon van KINOP. Wilt u meer informatie? Stuur dan uw mail naar info@kinop.nl onder vermelding van oudercommissie.

5.6 Privacyreglement

De kinderopvang houdt, om u en uw kind zo goed mogelijk ten dienste te kunnen zijn en vanwege wettelijke verplichtingen, een registratie bij van uw persoonlijke gegevens. Op deze registratie is de Wet Bescherming Persoonsgegevens (WBP) van toepassing. Deze wet bevat regels met betrekking tot het doel van de registratie, de aard van de gegevens die worden geregistreerd, het beheer van de gegevens, de personen die toegang hebben tot die gegevens en uw inzagerecht in deze gegevens.

KINOP zal niet meer gegevens opslaan of bewaren dan die werkelijk noodzakelijk zijn of andere doeleinden dienen dan die welke nodig zijn voor een doelmatige kinderopvang.

Het reglement met een uitgebreide toelichting is op aanvraag bij het gastouderbureau te verkrijgen.